

โครงการเสวนา

กายภาพบำบัดศึกษา

ทิศทางการเรียนการสอนและการประเมินในทศวรรษหน้า

การพัฒนากายภาพบำบัดเพื่อตอบโจทย์สังคมในทศวรรษหน้า

ศ.นพ.วิจารย์ พานิช

ประธานมูลนิธิพัฒนาการศึกษานโยบายสุขภาพแห่งชาติ

กายภาพบำบัดศึกษา: จากด้านน้ำสู่ปลายน้ำ

ศ.นพ.เวฬุ วรรณวิทย์

ประธานกรรมการวิจัยแพทยศาสตรศึกษาแห่งประเทศไทย (กสพท.)

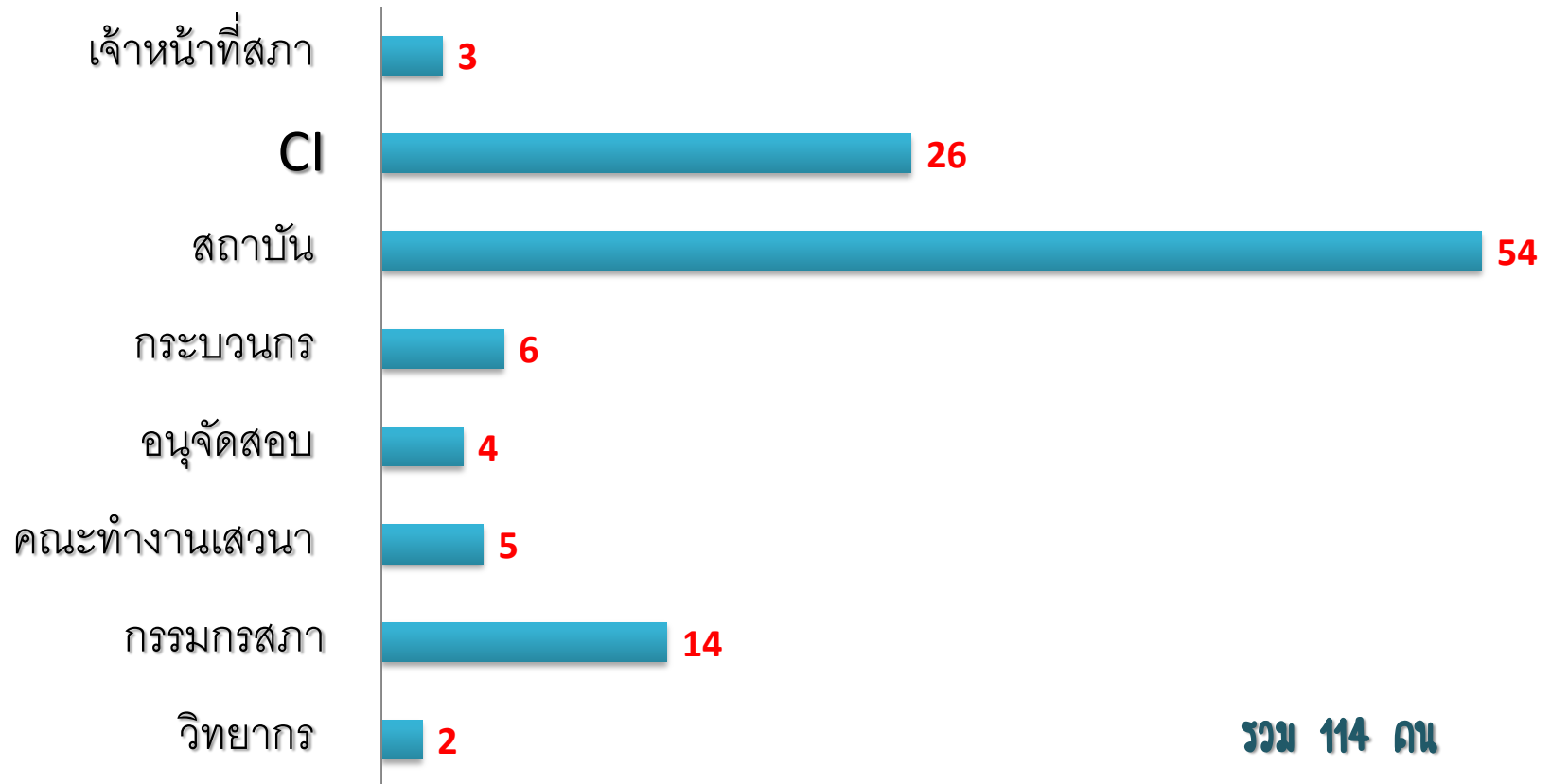
เสวนากลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนเรียนรู้

กายภาพบำบัดศึกษา: ทำอย่างไรให้เป็นจริง

วันเสาร์ที่ 4 พฤศจิกายน 2560

ณ โรงแรมเดอะ ทวิน เทาเวอร์ รongเมือง กรุงเทพฯ

จำนวนผู้เข้าร่วมเสวนา

การพัฒนากายภาพบำบัดเพื่อตอบโจทย์สังคมในศตวรรษหน้า

ศ.นพ.วิจารย์ พานิช

ประธานมูลนิธิพัฒนาการศึกษาบุคลากรสุขภาพแห่งชาติ

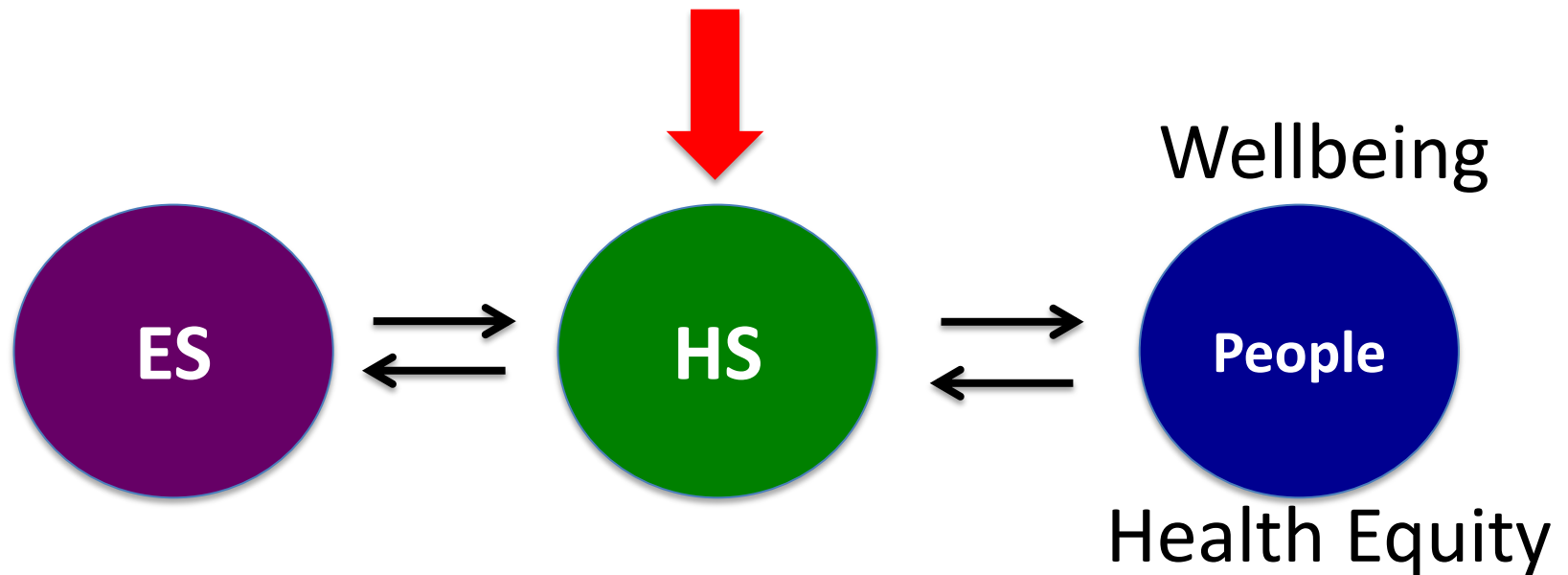
ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาสำหรับบุคลากรสุขภาพในศตวรรษที่ ๒๑

กายภาพบำบัดศึกษา

- เป็นการเรียนรู้ร่วมกันในหมู่นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหารสถาบัน คนในระบบบริการสุขภาพ (หลายวิชาชีพ) และประชาชนทั่วไป
- เป้าหมาย คือ การมีนักกายภาพบำบัดที่ทำงานในระบบสังคม ระบบสุขภาพ ได้อย่างมีความสุข และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายของวิชาชีพสุขภาพ

ร่วมสร้างระบบสุขภาพที่ถูกต้อง

ในท่ามกลางโลก/สังคมที่ **VUCA**

Volatile
Uncertain
Complex
Ambiguous

- สร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์แห่งศตวรรษที่ ๒๑
- 21st Century Skills

21st-Century Skills

WEF

ความรู้พื้นฐาน

Foundational Literacies

How students apply core skills to everyday tasks

1. Literacy

2. Numeracy

3. Scientific literacy

4. ICT literacy

5. Financial literacy

6. Cultural and civic literacy

สมรรถนะ

Competencies

How students approach complex challenges

7. Critical thinking/
problem-solving

8. Creativity

9. Communication

10. Collaboration

Professional skills

คุณลักษณะ

Character Qualities

How students approach their changing environment

11. Curiosity

12. Initiative

13. Persistence/
grit

14. Adaptability

15. Leadership

16. Social and cultural awareness

Lifelong Learning

เปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้การสอน

- จากถ่ายทอดความรู้เป็นเน้นการปฏิบัติ (Action) แล้วไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflection)
- การเรียนการสอนที่มาจากการตั้งคำถาม
- จากเรียนในกลุ่มวิชาชีพเดียวเป็นมีการเรียนร่วมวิชาชีพ (IPE) เพื่อพัฒนาทักษะทีมสุขภาพ (Health Team) เคารพ & เห็นคุณค่าคนในวิชาชีพอื่น
- จากเรียนในสถาบัน/เมือง เป็นเรียนในพื้นที่ (Community-Based Education) ด้วยหรือในบางกรณีเป็นบริบทการเรียนรู้หลัก ค้นพบคุณค่า ความสุข ในการทำประโยชน์แก่ผู้อื่น
- จากสอนโดยอาจารย์ในสถาบันเท่านั้นเป็นสอนโดยผู้ปฏิบัติงานในระบบบริการด้วย

กายภาพบำบัดศึกษา: จากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ

ศ.นพ.เจมิม วราวิท

ประธานกรรมการวิจัยแพทยศาสตรศึกษาแห่งประเทศไทย (กสพท.)

ต้นน้ำ

พรบ. การศึกษาแห่งชาติ
กฎหมาย
แผนพัฒนาการศึกษา
คณะกรรมการขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษา
สำหรับบุคลากรสุขภาพใน
ศตวรรษที่ 21

**สมรรถนะ
(Competency)**

กลางน้ำ

**Teacher
Curriculum
Pedagogy**

**(Transformative Learning,
Contemplative
Education))**

ปลายน้ำ

Student

Free to think
Open to change with
rationale
Share life experience
Ability to transcend past
contexts of learning and
experience
Integrate critical reflection
into the work and personal
life

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย

- ความขัดแย้งของคนภายในประเทศ
- ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง
- คุณภาพแรงงานมีปัญหาสะสมต่อเนื่องมานาน
- โครงสร้างพื้นฐานของประเทศยังมีปัญหาในหลายด้าน
- โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย
- ความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมของเยาวชนและคนในสังคม

พันธกิจของอาจารย์

ทักษะการเป็นครู

- ทักษะการทำความเข้าใจ ทำความเข้าใจศิษย์
- ทักษะสร้างแรงบันดาลใจแก่ศิษย์
- ทักษะการออกแบบการเรียนรู้
- ทักษะการช่วยศิษย์ทำ **Reflection/AAR**
- ทักษะการประเมิน เพื่อพัฒนา/ช่วยเหลือ นร.เป็นรายคน
- ทักษะการเรียนรู้ และสร้างความรู้ใหม่ **AAC**
- ทักษะการแลกเปลี่ยนความรู้ใน **Professional Learning Community**

The quality of good citizen

- Critical thinker
- Creative thinker
- Problem solver
- Leadership
- Communicator
- Collaborator
- Self management
- Cultural awareness
- Innovation
- Civic engagement
- Productivity
- Communicator
- Responsibility
- Exploration
- Cultural awareness
- Innovation
- Civic engagement
- Productivity
- Communicator
- Responsibility
- Exploration

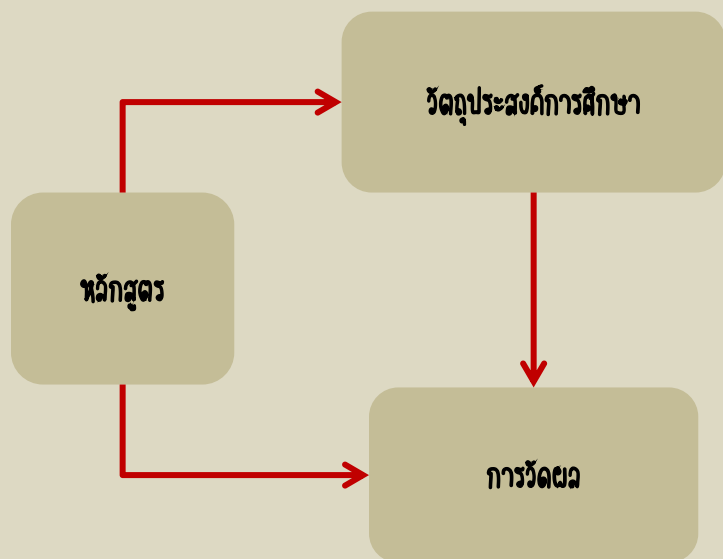
กายภาพบำบัดศึกษา

ทำอย่างไรให้เป็นจริง

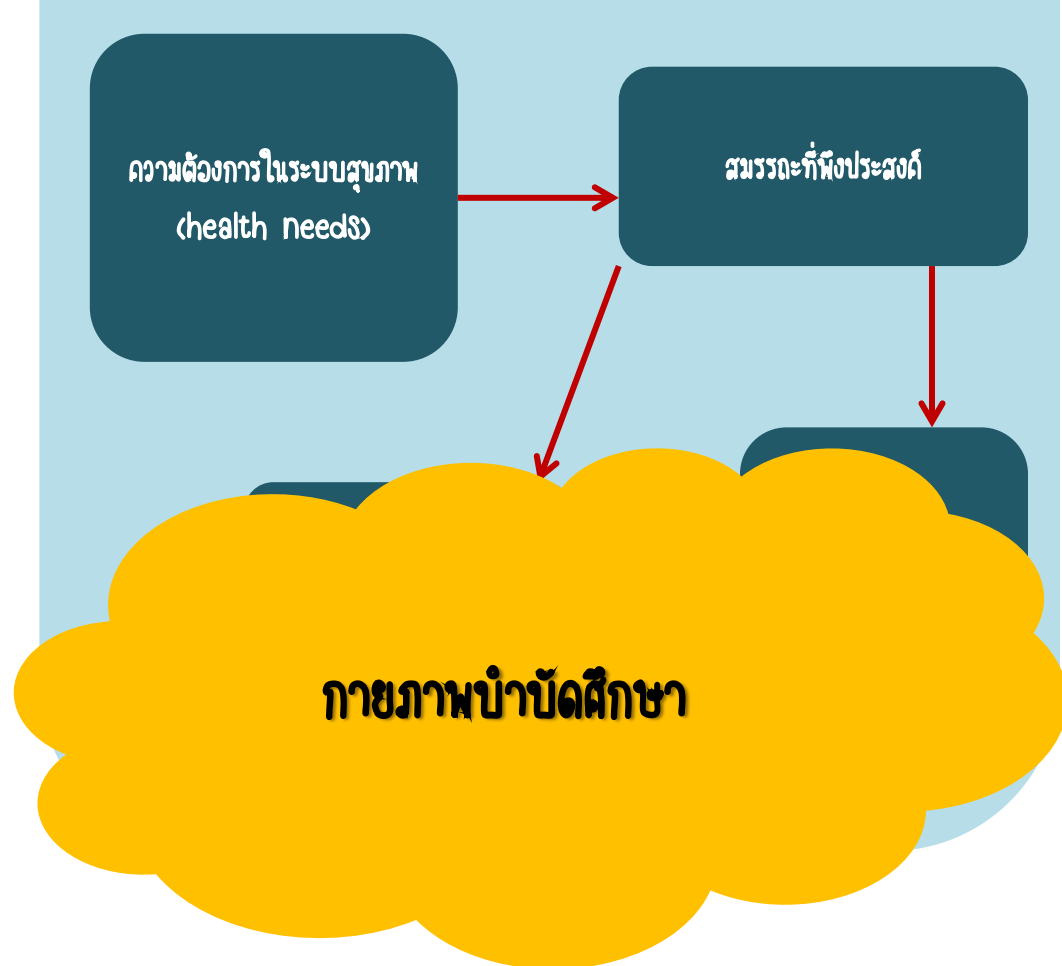
วันเสาร์ที่ 4 พฤศจิกายน 2560

โรงแรมเดอะ ทวิน เทาเวอร์ รongเมือง กรุงเทพฯ

กรอบแนวคิดเดิม

กรอบแนวคิดสมรรถนะ

การเปลี่ยนแปลง

เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และ ระบาดวิทยา

การเกิดขึ้นของโรคอุบัติใหม่หรืออุบัติซ้ำ

จำนวนผู้ป่วย NCDs (เบาหวาน ความดันโลหิตสูง) เพิ่มขึ้น

ความชุกที่เพิ่มขึ้นของโรคที่เกิดจากอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติ

ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง และคนพิการเพิ่มมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารจัดการของหน่วยบริการสุขภาพ

การเกิดขึ้นของยาและเทคโนโลยีสมัยใหม่

กรอบแนวคิดสมรรถนะ

ความต้องการในระบบ
สุขภาพ
(health needs)

กายภาพบำบัด

1

2

3

4

5

6

7

การคัดเือก

การเตรียมความ
พร้อมให้กับ
นักศึกษา

หลักสูตร

การเรียนการสอน

การประเมินใน
หลักสูตร

คัดกรองเข้าระบบ
สุขภาพ
(ใบประกอบ
วิชาชีพ)

การศึกษาหลัง
ปริญญา

กายภาพบำบัดศึกษา

สมรรถนะ

สมรรถนะที่พึงประสงค์

การบำบัดศึกษา

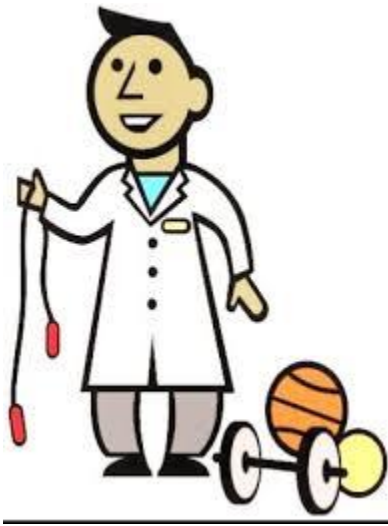
Group Discussion #1

- 1) แบ่งกลุ่มออกเป็น 10 กลุ่ม โดยมีสมาชิกกลุ่มละ 10 คน
- 2) แลกเปลี่ยนในหัวข้อข้างล่าง (15 นาที)

**“สมรรถนะ/คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนัก
กายภาพบำบัดแห่งอนาคตที่สามารถตอบโจทยความ
ต้องการระบบสุขภาพ (Health Needs) ใน
ศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างไร?”**

“สมรรถนะ/คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักกายภาพบำบัดแห่งอนาคต

ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการระบบสุขภาพ (Health Needs) ในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างไร?”

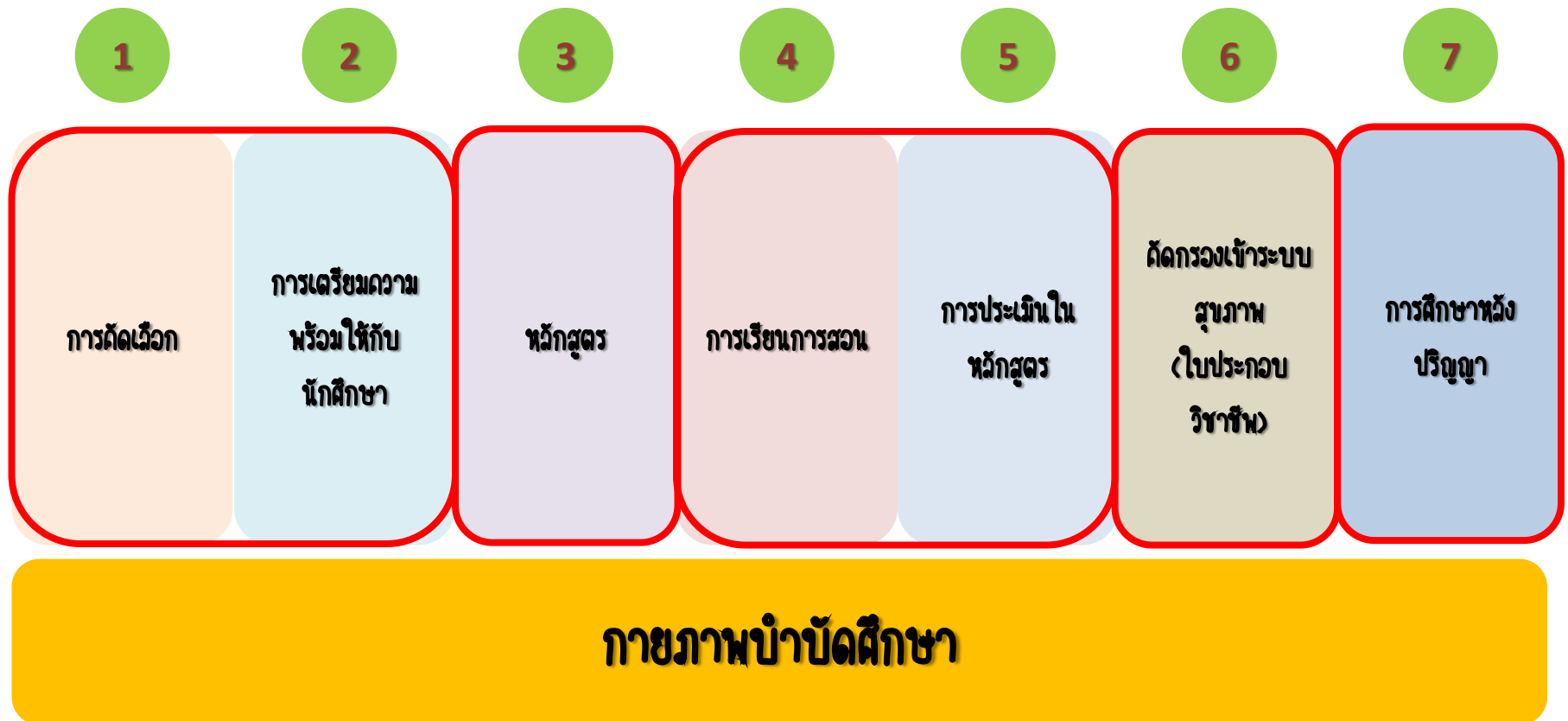

1. มีภาวะผู้นำที่ดีเป็นผู้ตามที่ดี และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (3)
2. มีกระบวนการคิดเชื่อมโยงทางคลินิก มีความรู้ทักษะทางวิชาชีพ (คิดเป็น) (3)
3. มีทักษะในการสร้างนวัตกรรม (3)
4. มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ได้ (2)
5. มีความใฝ่รู้ เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (2)
6. มีทักษะในการบริหารจัดการที่ดี (2)
7. มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (2)
8. มีทักษะทางภาษาและการสื่อสารระหว่างวิชาชีพและผู้รับบริการที่ดี (2)
9. มีความรักและภาคภูมิใจในวิชาชีพ (2)
10. มีเป้าหมายของตนเองที่ชัดเจน (1)
11. มีหัวใจความเป็นมนุษย์ (1)
12. มีความเป็นมืออาชีพในวิชาชีพ (1)
13. ขาดความเป็นผู้นำ**
14. ขาดการประชาสัมพันธ์วิชาชีพ**
15. ขาดทักษะทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ **
16. ขาดการตอบสนองนโยบายของรัฐ**
17. ขาดการเรียนรู้ตลอดชีวิต**

Group Discussion #2 (World Café)

- 1) แบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่ม ตามความสนใจ โดยมีสมาชิกกลุ่มละ 10-12 คน
- 2) แลกเปลี่ยนในหัวข้อข้างล่าง (20 นาที)

“เพื่อให้เกิดสมรรถนะตามที่กำหนด ควรมีระบบหรือกลไกการดำเนินงานแต่ละ Milestone อย่างไร?”

- นักเรียนผ่านการดูงานในโรงพยาบาลก่อน และมีใบรับรองจากหน่วยงานกายภาพบำบัด
- ควรเพิ่มการพิจารณาด้าน **soft science** ให้มากขึ้น
- ในอนาคตหากมีการเปิดหลักสูตร **DPT** อาจมีการเปิดรับนักศึกษาจากหลากหลายด้านมากขึ้น โดยรับผู้ที่จบ ป.ตรี จากสาขาอื่นเข้าเรียนต่ออีก **3** ปี เพื่อตอบสนองความต้องการทางกายภาพบำบัดที่มากขึ้น
- การสอบความถนัดทางวิชาชีพกายภาพบำบัด

การฝึกเวท

การเตรียมความพร้อมให้กับ
นักศึกษา

- จัดให้มีการพูดคุยเสวนาถึงบทบาทของนักกายภาพบำบัดในบริบทต่างๆ โดยผู้มีประสบการณ์ เพื่อสร้างแรงจูงใจ
- จัดค่ายกายภาพบำบัดเพื่อให้ทราบงานของนักกายภาพบำบัด
- การให้นิสิตนักศึกษาปี **1** เรียนร่วมกับนิสิตนักศึกษาปี **4**

กายภาพบำบัดศึกษา

- พัฒนาทักษะการใช้ชีวิต การสื่อสาร
- มีกิจกรรมระหว่างเรียนที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันได้ เช่น จิตตปัญญาศึกษา
- ฝึกทักษะการรวบรวมและการกลั่นกรองข้อมูล
- ฝึกทักษะการตั้งคำถามและการค้นคว้า
- ฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยี
- จัดให้มีการเรียนการสอนที่บูรณาการมากยิ่งขึ้น เป็น PBL เพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม
- จัดการเรียนการสอนแบบ IPE

หลักสูตร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม :

- ☐ ควรใช้เวลาเรียนให้น้อย และควรเป็นการเรียนที่มีความสุข
- ☐ ควรพิจารณาว่าการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ที่มีในปัจจุบันนี้เพียงพอหรือไม่ในการจะพัฒนาวิชาชีพ
กายภาพบำบัด

กายภาพบำบัดศึกษา

การเรียนรู้การสอน :

- ☐ ปรับให้มีการเรียนแบบ **transformative learning**
- ☐ เพิ่มการสอดแทรก **soft skill** เข้าไปในการเรียนการสอนเดิม หรือเพิ่มรายวิชาใหม่ให้มากยิ่งขึ้น
- ☐ ฝึกการตั้งคำถามและตอบคำถาม เน้นกระบวนการคิดและวิเคราะห์ให้มากขึ้น
- ☐ ควรให้อาสาสมัครนักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนการสอน

การประเมินผล :

- การประเมินด้าน **attitude domain** มีความหลากหลาย
- ควรเพิ่มร้อยละในการประเมินด้าน **soft skill**
- ทุกสถาบันควรจัดทำแบบประเมินกลางทางคลินิก

การเรียนรู้การสอน

การประเมินใน
หลักสูตร

กายภาพบำบัดศึกษา

- ในอีก 10 ปี ยกเลิกการสอบใบประกอบ และทุกสถาบันต้องจัดสอบ OSCE และ comprehensive เอง
- ช่วง **Transitional phase**: กำหนดให้ช่วงระหว่างเรียนให้มีการสอบไปเรื่อยๆ โดยสภาฯ เป็นผู้จัดสอบเอง และมีผลการสอบที่ออกโดยสภาวิชาชีพ เมื่อนักศึกษาเรียนจบทางสถาบัน ส่งรายชื่อมาให้สภากายภาพบำบัดออกเอกสารรับรองได้ทันที เพื่อให้ นักศึกษาทำงานได้ทันที ไม่ต้องรอสอบภายหลังจบการศึกษา
- ในอนาคตอาจมีการปรับปรุงรูปแบบการต่อใบอนุญาตวิชาชีพ เช่น ไม่มีกำหนดการหมดอายุใบประกอบวิชาชีพ แต่ใช้ระบบอื่นในการ **qualified** แทน

คัดกรองเข้าระบบ
สุขภาพ
(ใบประกอบ
วิชาชีพ)

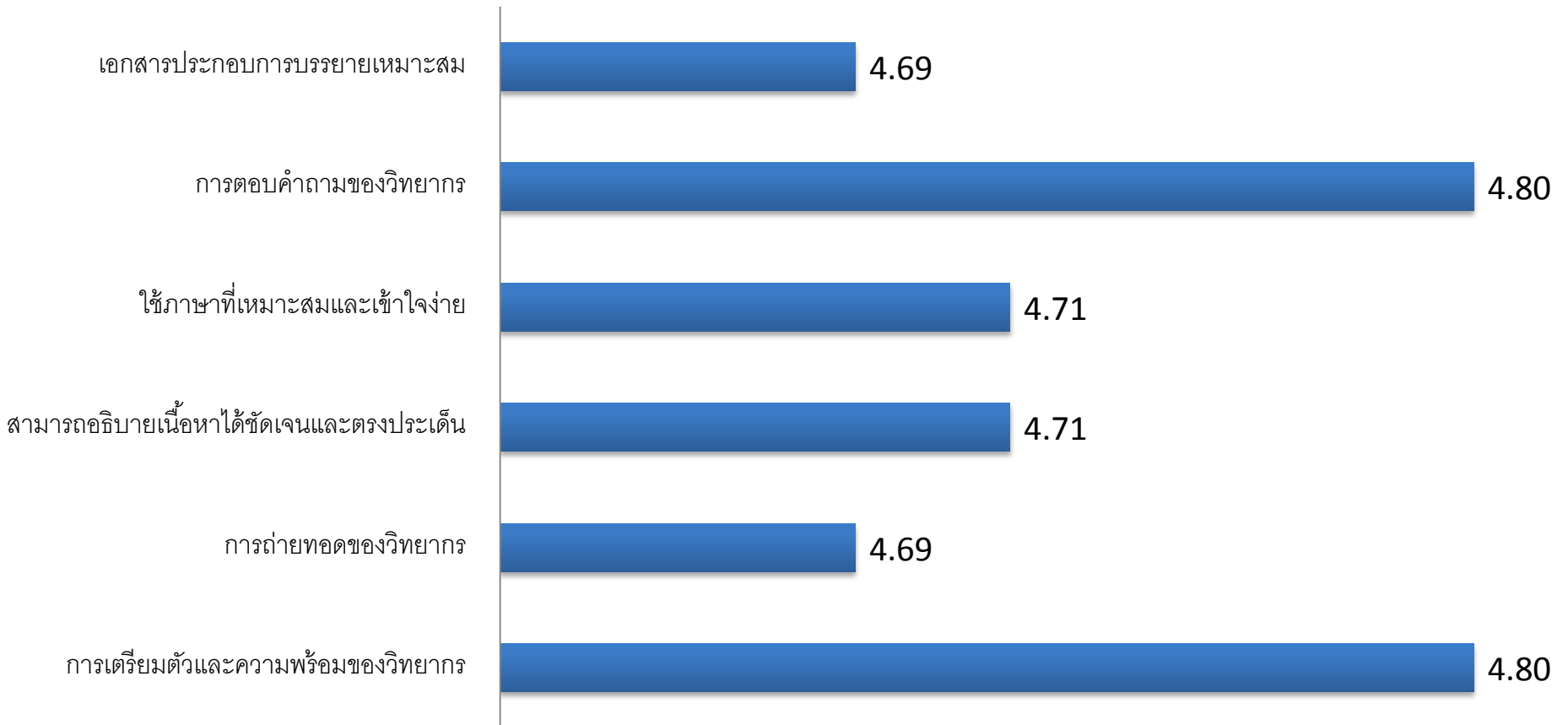
กายภาพบำบัดศึกษา

- ☐ พัฒนาผู้ที่ศึกษาต่อ (คุณวุฒิระดับปริญญาโท เอก)
- ☐ พัฒนานักกายภาพบำบัดที่มีความเชี่ยวชาญทางคลินิก
- ☐ พัฒนาโดยการจัดอบรมระยะสั้น workshop KM
- ☐ จัดเวทีแลกเปลี่ยนด้านการวิจัยหรืออบรมให้เกิดสมรรถภาพที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

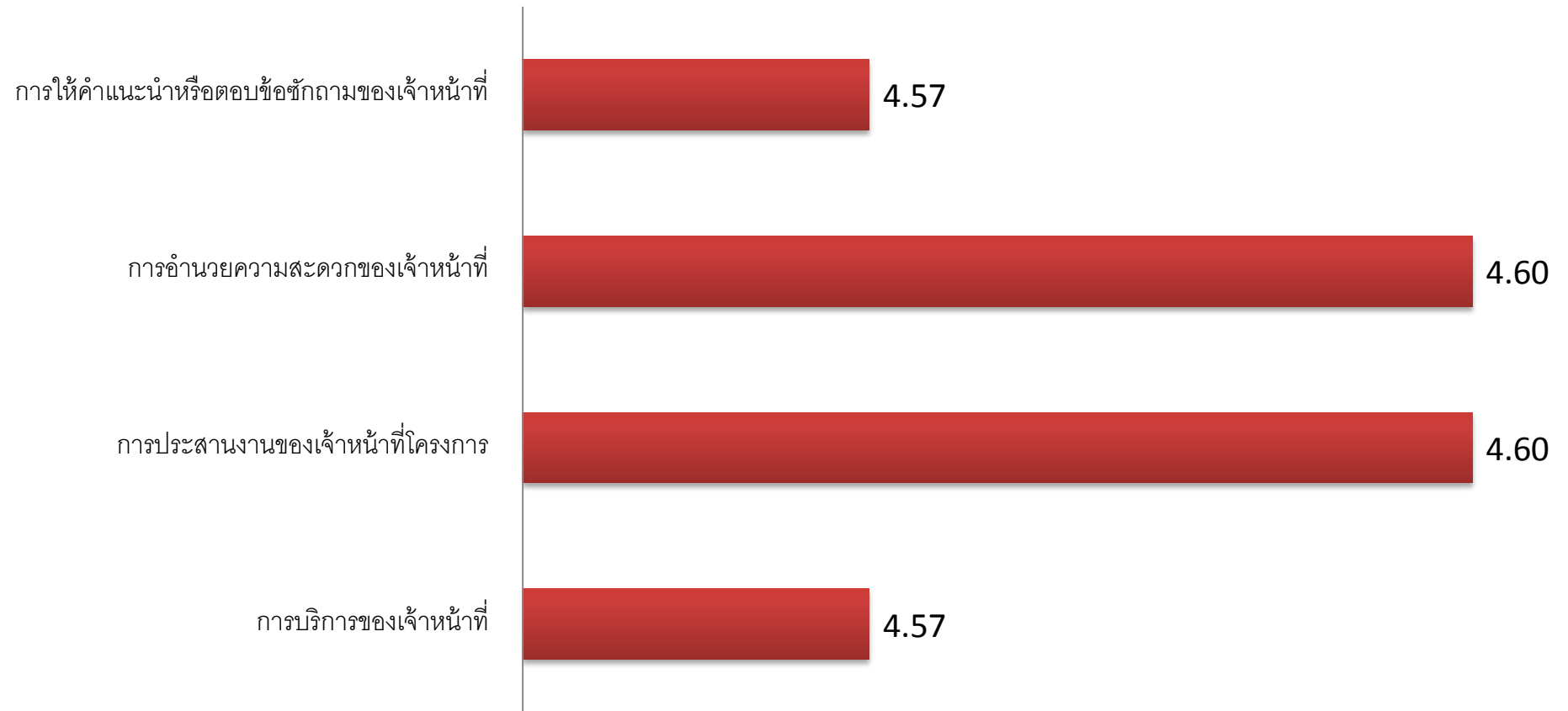
การศึกษาหลัง
ปริญญา

กายภาพบำบัดศึกษา

ด้านวิทยาการ

ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ด้านสถานที่

อาหาร มีความเหมาะสม

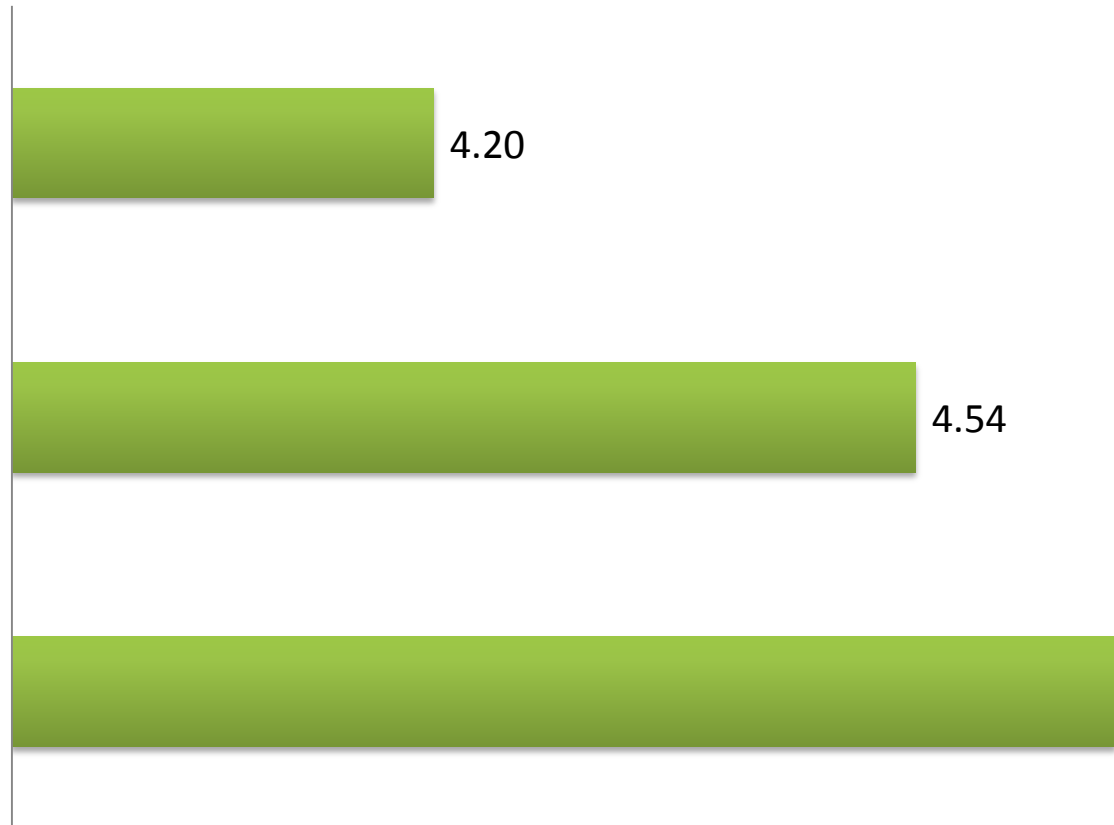
4.20

ระยะเวลาในการอบรม / สัมมนา มีความเหมาะสม

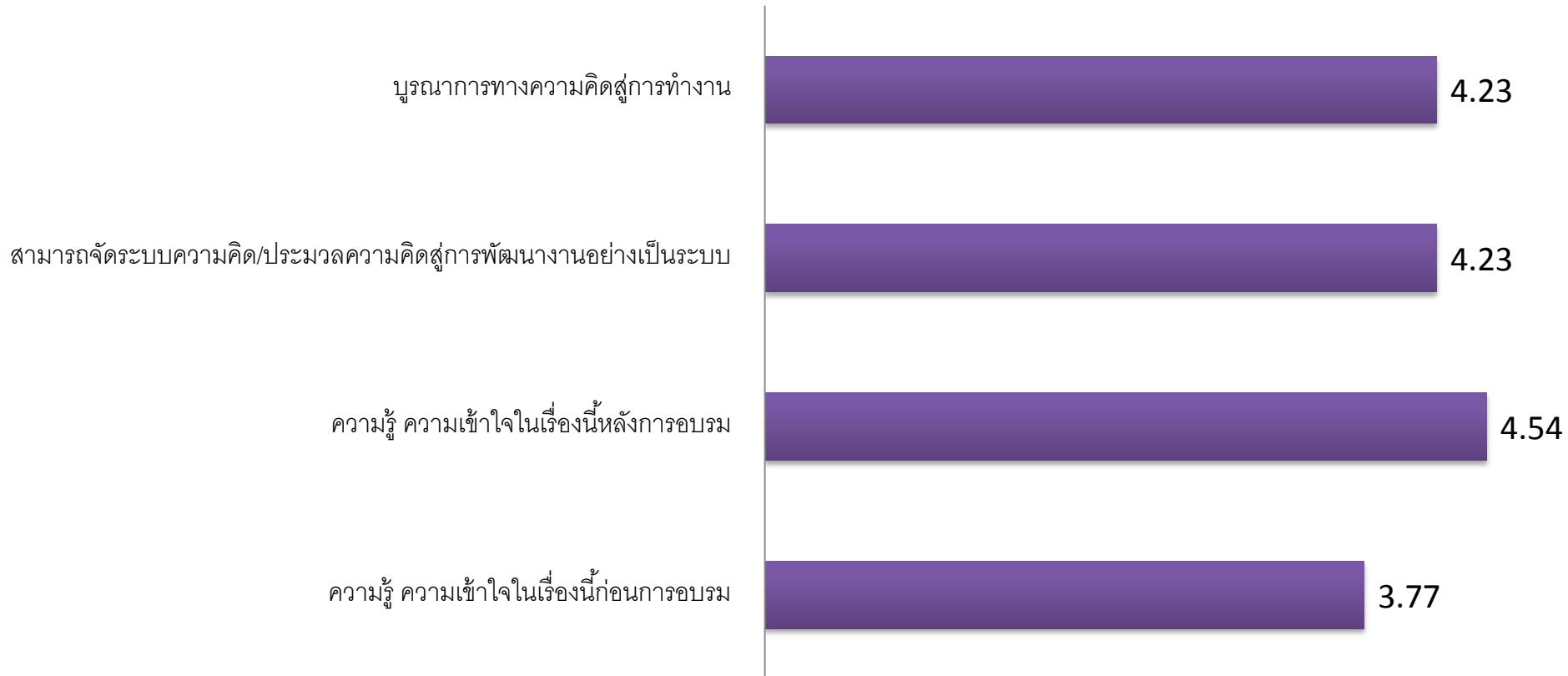
4.54

ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์

4.69

ด้านความรู้ความเข้าใจ

ด้านการนำความรู้ไปใช้

มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้

4.26

สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ / ถ่ายทอดได้

4.09

สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้

4.34